

Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 w Jarocinie

Wymagania edukacyjne dla uczniów

Szkoły Branżowej

z przedmiotu:

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Klasa:

1. Kryteria oceny osiągnięć ucznia.

Ocenianie jest procesem, który pozwala na zebranie informacji o efektach pracy ucznia, a także o stopniu opanowania przez niego wiedzy i umiejętności.

Ocena ma charakter konstruktywny, powinna ona być obiektywna, rzetelna, trafna i sprawiedliwa. Jednocześnie powinna mobilizować ucznia do dalszej pracy. Właściwie przekazana informacja zwrotna inspirowa do samokształcenia, podnosi samoocenę, a także zachęca do korygowania działań.

Celem oceniania jest:

- sterowanie procesem nauczania,
- uzyskiwanie informacji o jakości uczenia się,
- rozwijanie motywacji,
- umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy,
- dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach.

Funkcja oceny:

- dydaktyczna – wynika z podstawy programowej, mierzona testami (wiedza, umiejętności, aktywność, praca na lekcji);
- społeczno-dydaktyczna – określa postawy i cechy osobowościowe ucznia, jego funkcjonowanie w grupie, emocjonalne zaangażowanie, wynikające np. z trudności rodzinnych;
- dydaktyczno-prognostyczna – informuje o stopniu znajomości zagadnienia niekoniecznie wyłącznie na podstawie programu szkolnego; jest również pomocna przy planowaniu czynności nauczyciela, informuje także o przyszłych wynikach ucznia na podstawie bieżących ocen dydaktycznych;
- sterująco-metodyczna – uzmysławia nauczycielowi konieczność zmiany lub kontynuacji metod pracy z uczniem (dotychczasowe są mało skuteczne lub bardzo skuteczne);
- psychologiczna – obejmuje kontekst zdrowia psychicznego i fizycznego ucznia;
- wychowawcza – uwzględnia zaangażowanie, staranność, wkład pracy, warunki środowiskowe itp.;
- selektywna – odróżnia uczniów dobrze przygotowanych do dalszej nauki od tych, którzy tej umiejętności jeszcze nie posiadli;
- społeczna – powinna określić przygotowanie i predyspozycje ucznia do dalszej nauki, pracy; ocena nie może spełniać funkcji represyjnej, powinna być wspierająca dla ucznia.

2. Skala oceniania

Stosuje się następującą skalę oceniania.

Lp.	Ocena
1.	niedostateczna
2.	dopuszczający
3.	dostateczny

4.	dobry
5.	bardzo dobry
6.	celujący

3.Wymagania programowe na poszczególne oceny .

Lp.	Ocena	Wymagania
1.	Celujący	Uczeń: • zdobył wiedzę i umiejętności przewidziane w podstawie programowej, • potrafi zainicjować dyskusję, • dzieli się z klasą swoją wiedzą i umiejętnościami, • potrafi argumentować, • wykazuje się aktywnością w czasie zajęć, • osiąga sukcesy w konkursach, olimpiadach, turniejach, • potrafi zastosować wiedzę i umiejętności w sytuacjach nietypowych, • inicjuje działania na rzecz klasy, szkoły, lokalnego środowiska.
2.	Bardzo dobry	• opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności przewidziany w podstawie programowej, • wykorzystuje wiedzę z innych dziedzin do rozwiązywania sytuacji problemowych, • korzysta z różnych źródeł informacji, • potrafi samodzielnie rozwiązać sytuacje problemowe przedstawione przez nauczyciela, • wykazuje się aktywnością na zajęciach, • uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych, • bezbłędnie przedstawia algorytmy postępowania w różnorodnych sytuacjach, • właściwie korzysta ze sprzętu niezbędnego do realizacji zajęć, • aktywnie włącza się w akcje charytatywne, wolontariat itp., • umie kierować działaniami we współpracy z grupą rówieśników.
3.	Dobry	• opanował materiał podstawy programowej w stopniu zadowalającym, • wykorzystuje różne źródła informacji, • poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo-skutkowych, • aktywnie uczestniczy w zajęciach, • podejmuje wybrane zadania dodatkowe, • poprawnie przedstawia algorytmy postępowania w różnorodnych sytuacjach,

		- dokonyuje porównań typowych sytuacji, - samodzielnie realizuje zadania powierzone przez nauczyciela.
4.	Dostateczny	- częściowo opanował podstawowe wiadomości i umiejętności – umożliwiające podjęcie niezbędnych działań ratunkowych, - przy pomocy nauczyciela podejmuje proste zadania, - w czasie zajęć samodzielnie wykonuje proste zadania zlecone przez nauczyciela, - przejawia przeciętną aktywność.
5.	Dopuszczający	- wykazuje znaczne braki w wiedzy i umiejętnościach przewidzianych w podstawie programowej, jednak nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia się, - potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste czynności, - pracuje niesystematycznie, - nie prowadzi kart ćwiczeń lub ma poważne braki.
6.	Niedostateczny	- pracuje niesystematycznie, - nie wykazuje zainteresowania przedmiotem, - nie prowadzi kart ćwiczeń lub ma poważne braki, - nie opanował wiedzy i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia, - nie potrafi udzielić odpowiedzi, rozwiązać zadania nawet przy pomocy nauczyciela.

4. Wymagania programowe na poszczególne oceny .

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
1. Lekcja organizacyjna	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria

	oceniania	oceniania		oceniania	oceniania
Dział I. Bezpieczeństwo państwa					
1.1. Polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa państwa	Uczeń: – wymienia rodzaje bezpieczeństwa, – wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności RP, – wskazuje czynniki zagrażające bezpieczeństwu państwa, – rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny.	Uczeń: – rozumie pojęcia: polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa, – wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa, – zna i wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności, – rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi.	Uczeń: – rozumie istotę problemu bezpieczeństwa, – zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, – wymienia strategiczne cele bezpieczeństwa politycznego państwa.	Uczeń: – wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności Rzeczypospolitej Polskiej, – identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa.	Uczeń: – wymienia zdania poszczególnych ogniów wchodzących w skład podsystemu pozamilitarnego, – potrafi omówić sytuację geopolityczną Polski po 1989 r., – przygotowuje prezentację przedstawiającą zmiany granic Polski w okresie od XVII do XX wieku.
1.2. Zarządzanie kryzysowe	Uczeń: – rozróżnia zagrożenia	Uczeń: – orientuje się	Uczeń: – dokonuje analizy	Uczeń: – wymień etapy	Uczeń: – przygotowuje

	czasu pokoju, – zna przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem.	w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę, – wyjaśnia znaczenie pojęcia siatka bezpieczeństwa i infrastruktura krytyczna.	i omówienia wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne: stan wojenny, stan wyjątkowy, stan klęski żywiołowej).	zarządzania kryzysowego, – omawia system zarządzania kryzysowego na poszczególnych szczeblach administracyjnych.	informacje dotyczące stanów nadzwyczajnych ogłoszonych w Polsce w XX wieku.
1.3. Siły Zbrojne RP. Formacje służb mundurowych	Uczeń: – potrafi wyjaśnić, czym są Siły Zbrojne i jakie są ich zadania.	Uczeń: – omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, – wie, kto kieruje Siłami Zbrojnymi w czasie pokoju i w czasie wojny.	Uczeń: – omawia zadania, struktury oraz przykładowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, – zna i wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym Obrony Terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb.	Uczeń: – omawia podział i zadania jednostek wchodzących w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.	Uczeń: – przygotowuje prezentację dotyczącą uzbrojenia i wyposażenia wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych RP, – zdobywa z różnych źródeł informacje na temat misji pokojowych, w których biorą udział SZ RP.
1.4. Powinności obronne obywateli	Uczeń: – wymienia powinności obronne obywateli, – wymienia	Uczeń: – wie, w jakich sytuacjach obywatel może być powołany do Sił Zbrojnych RP,	Uczeń: – zna i określa zakres działania wybranych organizacji proobronnych, np.: Liga Obrony Kraju, Polski	Uczeń: – wymienia i omawia zadania obronne, które można realizować w czasie	Uczeń: – zna zakres działania wojskowych komend

	konstytucyjne obowiązki obywatela.	– rozumie pojęcia: świadczenie osobiste i świadczenie rzeczowe, – omawia obowiązki obywatela wobec ojczyzny, – wyjaśnia, czym jest powszechny obowiązek obrony.	Związek Strzelecki „Strzelec”, – wymienia i omawia powinności obronne obywateli RP, – wymienia i omawia formy powszechnego obowiązku obrony, – zna i wymienia nazwy formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa oraz wyjaśnia rolę i zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa.	pokoju, – uzasadnia konieczność uczestnictwa w ćwiczeniach samoobrony na wypadek działań wojennych, – zna pojęcia: żołnierz rezerwy, ryczałt.	ubezpieczeń, – lokalizuje w swoim miejscu zamieszkania wojskowe komendy ubezpieczeń, – zna kategorie zdolności do czynnej służby wojskowej.
--	------------------------------------	---	---	---	---

Dział II. Ochrona ludności i obrona cywilna

2.1. Międzynarodowe prawo humanitarne	Uczeń: – wyjaśnia podstawowe zasady Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.	Uczeń: – wie, czym jest umowa międzynarodowa, – wymienia zadania Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, – wymienia zadania Konwencji	Uczeń: – wie, kim był Henry Dunant, – omawia założenia Konwencji Genewskiej, – wymienia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego,	Uczeń: – uzasadnia konieczność utworzenia Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – omawia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa	Uczeń: – zapoznaje się z wybranym przez siebie tekstem MPH i go prezentuje, – odnajduje w swojej okolicy budynki oznaczone symbolami ochrony ogólnej
--	--	---	--	---	--

		Genewskiej.	– omawia postanowienia konwencji Haskiej z 1954 roku.	Humanitarnego, – wie, kim jest kombatan w myśl MPH.	lub specjalnej, – omawia zbrodnie ludobójstwa XX wieku.
2.2. Ochrona ludności	Uczeń: – wie, czym jest System PRM oraz KSRG. – wymienia zadania Państwowej Straży Pożarnej.	Uczeń: – wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania KSRG, Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego.	Uczeń: – wymienia i charakteryzuje ochotnicze służby oraz podmioty ratownicze, takie jak: OSP, GOPR, TOPR, WOPR.	Uczeń: – wyjaśnia, w jakim celu został powołany system PRM, – omawia, w jakich sytuacjach korzystamy z pomocy LPR.	Uczeń: – przygotowuje materiały dotyczące historii OSP, TOPR, GOPR, WOPR.
2.3. Obrona cywilna. Alarmowanie i informowanie ludności	Uczeń: – przedstawia zadania Obrony Cywilnej, – wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia, – rozpoznaje sygnały alarmowe, – wie, jakie urządzenia wykorzystuje się do ogłaszania i odwoływania alarmów,	Uczeń: – wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie Obrony Cywilnej w świecie, – zna rodzaje alarmów i komunikatów ostrzegawczych, – omawia zadania Obrony Cywilnej, – omawia sposoby ogłaszania i	Uczeń: – omawia podstawy prawne funkcjonowania ochrony ludności i Obrony Cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej, – omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu, – przedstawia procedury postępowania po ogłoszeniu zagrożeń.	Uczeń: – omawia cele ostrzegania ludności przed zagrożeniami, – ustala liczbę i lokalizację syren alarmowych w swojej miejscowości lub jej pobliżu, – wie, że sprawne działanie systemu alarmowania informowania przeciwdziała panice.	Uczeń: – przygotowuje prezentację multimedialną przedstawiającą system ostrzegania przed zagrożeniami.

	– wyjaśnia zasady właściwego zachowania się w sytuacji uruchomienia sygnałów alarmowych.	- odwoływania alarmów, – wymienia miejsca ukrycia się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów.			
2.4. Ewakuacja ludności, środków materiałowych oraz zwierząt	Uczeń: – potrafi odpowiednio zachować się w czasie ewakuacji, – zna pojęcie: samoewakuacja, – wie, w jaki sposób przygotować się do ewakuacji, – zna drogi ewakuacyjne w szkole, – wskazuje drogi ewakuacji w szkole.	Uczeń: – wymienia rodzaje ewakuacji, – zna i omawia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu ewakuacji, – potrafi zaplanować samoewakuację, – wie, jakie są cele ewakuacji mienia, – omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych.	Uczeń: – wyjaśnia, na czym, polega ewakuacja I, II i III stopnia, – opracowuje listę rzeczy, które należy zabrać w przypadku ewakuacji, – omawia czynności, które należy wykonać po ogłoszeniu ewakuacji, – wyjaśnia, w jakiej sytuacji dokonuje się ewakuacji mienia, – wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia, – zna zasady ewakuacji z budynku szkoły.	Uczeń: – omawia zadania władz lokalnych oraz odpowiednich służb podczas ewakuacji, – potrafi ewakuować się w trybie nagłym, – wyjaśnia zasady zaopatrzenia ewakuowanej ludności w żywność i wodę, – uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice, – omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń.	Uczeń: – przygotowuje plan ewakuacji budynku szkoły.
Dział III. Działania ratownicze w sytuacjach nadzwyczajnych					

3.1. Pożary	Uczeń: – zna źródła powstawania pożarów, – wie, jak zachować się podczas pożaru, – zna numery alarmowe do poszczególnych służb ratunkowych, – uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych.	Uczeń: – charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy, – potrafi właściwie powiadomić służby ratunkowe o pożarze, – wyjaśnia, jak gasić płonącą odzież na człowieku oraz olej na patelni.	Uczeń: – wymienia elementy trójkąta spalania, – zna i omawia wybrane znaki przeciwpożarowe, – wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, – potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru,	Uczeń: – wymienia sposoby zapobiegania pożarom, – omawia zasady właściwego reagowania podczas pożaru, – opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego, – wymienia podręczny sprzęt gaśniczy, – potrafi wyjaśnić, w jaki sposób powinna przebiegać ewakuacja z budynku szkoły na wypadek pożaru.	Uczeń: – przygotowuje pełną listę służb i instytucji w okolicy, do których można zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia, – omawia sposoby przeciwdziałania panice.
3.2. Wypadki komunikacyjne	Uczeń: – wymienia najczęstsze przyczyny wypadków komunikacyjnych, – zna sposób zabezpieczenia miejsca zdarzenia, – opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie	Uczeń: – wyjaśnia różnicę pomiędzy kolizją a wypadkiem, – wie, w jaki sposób zapewnić bezpieczeństwo ratownikowi, poszkodowanemu i świadkom zdarzenia.	Uczeń: – potrafi omówić sytuacje wymagające ewakuacji z pojazdu, – potrafi zademonstrować technikę ewakuacji z pojazdu, – potrafi zapewnić bezpieczeństwo ratownikowi,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie tunelu ratowniczego, – zna odległości, w jakich należy umieścić trójkąt ostrzegawczy w zależności od obszaru, na jakim	Uczeń: – przygotowuje zestawienie wypadków i kolizji mających miejsce w poprzednim roku w jego miejscowości lub województwie.

	zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania.		poszkodowanym i świadkom zdarzenia.	się znajduje, – wymienia sytuacje, w których dochodzi do uszkodzenia kręgosłupa.	
3.3. Zagrożenia związane ze zjawiskami atmosferycznymi	Uczeń: – wymienia źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu, – wie, jak należy chronić się przed działaniem niskiej i wysokiej temperatury, – wie, jak zachować się czasie burzy, śnieżycy, wichur i powodzi, – wie, jak należy chronić się przed działaniem niskiej i wysokiej temperatury, – zna zasady postępowania w czasie śnieżycy	Uczeń: – wie, jakie zagrożenia związane ze zjawiskami pogodowymi występują na terenie naszego kraju, – wie, dlaczego należy sprawdzać prognozę pogody, – zna procedury postępowania w czasie burzy i wichury, – zna procedury postępowania w czasie zagrożenia powodziowego i powodzi, – wie, jak należy zachować się w górach przed	Uczeń: – potrafi udzielić pomocy osobie, która uległa wyziębieniu, – wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu. – przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi lub innych klęsk żywiołowych, – potrafi prawidłowo zachować się w przypadku zejścia lawiny.	Uczeń: – podaje przykłady zagrożeń, które wystąpiły w Polsce w ostatnich latach, – wie, gdzie w jego województwie znajdują się zapory wodne, ocenia ryzyko powodzi na wypadek ich przerwania.	Uczeń: – samodzielnie opracowuje mapę zagrożenia powodziowego dla wybranego województwa, – przygotowuje prezentację przedstawiającą procedury postępowania w czasie zagrożeń naturalnych.

	i mrozu.	wyjściem na szlak.			
3.4. Zagrożenia techniczne	Uczeń: – wymienia przykłady zagrożeń technicznych, – wie, jak postępować w sytuacji wystąpienia katastrofy technicznej, – uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń.	Uczeń: – omawia procedury postępowania w przypadku katastrofy budowlanej i komunikacyjnej, – przedstawia zasady działania w sytuacji wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym.	Uczeń: – wyjaśnia, jak należy się zachować w sytuacji odnalezienia niewypału lub niewybuchu, – przedstawia zasady przestrzegania bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia.	Uczeń: – omawia przyczyny powstawania zagrożeń technicznych, – wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w swoim najbliższym otoczeniu, – wyjaśnia, na czym polega właściwe postępowanie w momentach wystąpienia poszczególnych zagrożeń.	Uczeń: – przygotowuje mini poradnik dotyczący postępowania w sytuacji różnorodnych zagrożeń.
3.5. Zagrożenia chemiczne i radiacyjne	Uczeń: – wymienia zastępcze środki ochrony skóry i dróg oddechowych przed środkami chemicznymi, – wie, jakie materiały można wykorzystywać, jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry, – przedstawia najczęstsze	Uczeń: – przedstawia zasady postępowania w sytuacji prawdopodobieństwa przeniknięcia niebezpiecznych środków chemicznych do budynku mieszkalnego, – wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii	Uczeń: – opisuje kolejność działań w sytuacji wypadku pojazdu z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych (NSCh) i TŚP, – zna tablice oznaczające materiały niebezpieczne w transporcie, – wyjaśnia znaczenie pojęć:	Uczeń: – wymienia rodzaje oznaczeń substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji, – rozpoznaje oznaczenia substancji toksycznych na pojazdach i budowlach, – uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa	Uczeń: – przygotowuje informacje dotyczące dróg przejazdu pojazdów przewożących materiały niebezpieczne w swoim województwie.

	przyczyny uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych (NSCh).	instalacji chemicznej, środka transportu z materiałami niebezpiecznymi lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi., – zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących.	• odkażanie, • dezaktywacja, • dezynfekcja, • deratyzacja, – wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne, – wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami, – omawia sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwichemicznego, a także indywidualnego pakietu radioochronnego.	własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń, – omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę.	
3.6. Zagrożenie terroryzmem. Cyberprzemoc	Uczeń: – wie, jak postępować w przypadku podłożenia bomby oraz samochodu pułapki, – wie, jak rozpoznać samochód pułapkę, – zna pojęcie: żywa bomba,	Uczeń: – wyjaśnia, jak rozumie pojęcie terroryzmu, – wymienia i omawia środki i metody ataków terrorystycznych, – potrafi właściwie ocenić sytuację zagrożenia,	Uczeń: – charakteryzuje motywy ataków terrorystycznych, – wskazuje informacje, jakie należy podać przy zgłaszaniu na policję podejrzenia o podłożeniu ładunku wybuchowego, – wymienia podstawowe procedury postępowania w czasie zagrożenia	Uczeń: – omawia, co może być potencjalną oznaką zagrożenia terrorystycznego, – wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych, – wskazuje sposoby przeciwdziałania	Uczeń: – omawia przyczyny i skutki najbardziej spektakularnych zamachów terrorystycznych, które miały miejsce w XX i XXI wieku.

	– wie, jak postępować z osobą niebezpieczną, – wie, jak zachować się po zamachu bombowym.	– wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja.	bombowego, – wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy i zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia.	panice, – zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).	
--	--	--	--	--	--

Dział IV. Pierwsza pomoc

4.1. Pierwsza pomoc. Triada życia.	Uczeń: – rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę, – wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy, – zna ogniwa łańcucha przeżycia, – wymienia numery telefonów alarmowych, -zna pojęcie: stan zagrożenia życia.	Uczeń: – przedstawia schemat wzywania pomocy, – rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę, – wyjaśnia podstawowe zasady postępowania ratownika na miejscu zdarzenia, – omawia poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia, – omawia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu	Uczeń: – podaje definicję pierwszej pomocy, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy, – przedstawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi, poszkodowanym i świadkom zdarzenia, – wymienia potencjalne zagrożenia dla ratownika, – wykazuje się znajomością schematu prowadzenia rozmowy z dyspozytorem służb ratunkowych, – wymienia stany zagrożenia życia, – wyjaśnia, dlaczego po zatrzymaniu krążenia, ważne jest natychmiastowe podjęcie	Uczeń: – uzasadnia konieczność udzielania pierwszej pomocy, – potrafi dokonać oceny miejsca zdarzenia oraz je zabezpieczyć, – demonstruje sposób udrożnienia dróg oddechowych i potrafi wyjaśnić znaczenie tej czynności, – omawia schemat ABC.	Uczeń: – wyjaśnia konsekwencje nieudzielenia pierwszej pomocy, – przedstawia anatomię i fizjologię układu nerwowego.
---	--	--	---	---	--

		podstawowych funkcji życiowych.	czynności ratunkowych.		
4.2. Poszkodowany nieprzytomny. Zadławienia	Uczeń: – wymienia objawy utraty przytomności, – potrafi dokonać wstępnej oceny poszkodowanego, – dokonuje oceny funkcji życiowych, – zna schemat postępowania z poszkodowanym nieprzytomnym, – zna mechanizm zadławienia, – omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia.	Uczeń: – zna konsekwencje utraty przytomności, – wie, dlaczego nieprzytomnemu poszkodowanemu należy udrożnić drogi oddechowe, – potrafi udzielić pomocy osobie nieprzytomnej, – potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej, – wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia, – omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia.	Uczeń: – wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, – wie, w jaki sposób zapewnić osobie nieprzytomnej komfort termiczny, – potrafi wykonać rękoczyn ratunkowy w przypadku zadławienia u dorosłych i niemowląt.	Uczeń: Uczeń: – wie, w jaki sposób należy zapobiegać skutkom utraty przytomności, – omawia i przedstawia odmienność ułożenia w pozycji bezpiecznej kobiety ciężarnej, – wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci.	Uczeń: – przygotowuje informacje na temat zadań i działania SOR oraz CPR.
4.3. Nagłe zatrzymanie krążenia u osoby dorosłej. Zastosowanie AED	Uczeń: – potrafi rozpoznać poszkodowanego, u którego doszło do nagłego	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego ważne jest jak najszybsze podjęcie	Uczeń: – analizuje schemat udzielania pomocy poszkodowanemu nieprzytomnemu	Uczeń: – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową,	Uczeń: – przygotowuje plakat zachęcający do nauki resuscytacji krążeniowo-

	zatrzymania krążenia (NZK), – umie wykonać zgodnie z algorytmem resuscytację krążeniowo–oddechową u osoby dorosłej, – opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej, – potrafi bezpiecznie obsłużyć AED, – zna zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED.	resuscytacji, – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową, – omawia algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia. – potrafi wykonać resuscytację krążeniowo - oddechową z wykorzystaniem AED, – zna zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED.	pozbawionemu czynności życiowych, – wyjaśnia pojęcie: nagłe zatrzymanie krążenia, wymienia jego oznaki, – potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia (NZK), – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową, – potrafi wykonać resuscytację krążeniowo–oddechową z wykorzystaniem AED, – omawia zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED, – wyjaśnia, na czym polega migotanie komór.	samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, – wyjaśnia różnicę między resuscytacją a reanimacją, – wymienia objawy powrotu krążenia u poszkodowanego, – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, z wykorzystaniem AED. – wymienia dodatkowe wyposażenie AED, – wyjaśnia, czym jest program PAD.	oddechowej i obsługi AED.
4.4. Urazy. Apteczka pierwszej pomocy	Uczeń: – wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu, – potrafi rozpoznać:	Uczeń: – zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostnych, – wie, które urazy	Uczeń: – wyjaśnia, w jakich okolicznościach dochodzi najczęściej do urazów kostno-stawowych, – stosuje zasady unieruchamiania	Uczeń: – wie, które urazy stanowią największe zagrożenia dla życia i zdrowia, – wyjaśnia regułę Potta i zasady	Uczeń: – przygotowuje informacje, w których państwach niezbędnym wyposażeniem

	złamanie, skręcenie zwichnięcie, – wymienia przyczyny powstawania tych urazów, – zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostno-stawowych, – wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy, – zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy.	stanowią największe zagrożenia dla życia i zdrowia, – wymienia rodzaje złamań, – potrafi udzielić pierwszej pomocy osobom ze złamaniami kończyn, – wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa, – wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, – zna definicję masywnego krwotoku.	doraźnego kości i stawów, – zna sposoby, złagodzenia bólu u poszkodowanego ze złamaniem, – opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa, – omawia zastosowanie zaopatrzenia apteczki, – stosuje stażę taktyczną, – potrafi zatamować krwotok za pomocą opaski improwizowanej.	unieruchomienia anatomicznego, – wymienia przykłady zapobiegania urazom, – przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa, – uzasadnia, dlaczego wyposażenie apteczki może ulegać modyfikacjom, – potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, – umie zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pachy, pachwiny, szyi.	pojazdu jest apteczka samochodowa.
4.5. Oparzenia. Postępowanie przeciwwstrząsowe	Uczeń: – wymienia najczęstsze przyczyny oparzeń, – zna stopnie oparzeń, – potrafi postępować przy oparzeniach	Uczeń: – wyjaśnia pojęcie: oparzenie, – omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego, – demonstruje metodę chłodzenia	Uczeń: – omawia oparzenia I, II i III stopnia, – udziela pierwszej pomocy przy obrażeniach termicznych, – omawia, czego nie należy wykonywać	Uczeń: – wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci,	Uczeń: – przygotowuje informacje o opatrunkach hydrożelowych.

	termicznych.	w przypadku oparzenia kończyny, – zna najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające.	przy oparzeniach, – omawia regułę dziewiątek i dłoni stosowaną do oceny rozległości oparzeń, – wymienia objawy wstrząsu.	– wymienia objawy oparzeń dróg oddechowych, – omawia zasady postępowania przy oparzeniach chemicznych, elektrycznych, – stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego.	
4.6. Zatrucia	Uczeń: – omawia przyczyny zatruć, – wie, w jaki sposób zapobiegać zatruciom, – opisuje objawy zatruć: gazami toksycznymi, środkami odurzającymi, tlenkiem węgla.	Uczeń: – omawia postępowanie ratownicze w przypadku zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi.	Uczeń: – opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, – wie, jak postępować wobec osoby, która uległa zatruciu.	Uczeń: – zna drogi przenikania trucizn do organizmu, – omawia objawy zatruć pokarmowych oraz sposób udzielania pierwszej pomocy, – wyjaśnia, dlaczego CO jest nazywany cichym zabójcą.	Uczeń: – przygotuje plakat dotyczący zatruć pokarmowych.
4.7. Utonięcia. Wypadki nad wodą	Uczeń: – opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, – wymienia zagrożenia związane z wodą.	Uczeń: – wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem, – odtwarza etapy pomocy w podtopieniach.	Uczeń: – omawia czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody, – wyjaśnia, dlaczego osoba, która tonęła zagrożona jest	Uczeń: – omawia skutki tonięcia w słodkiej i słonej wodzie, – wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom na akwenach	Uczeń: – omawia etapy tonięcia, – przedstawia postępowanie w sytuacji załamania tafli lodu.

			hipotermią.	wodnych.	
Dział V. Edukacja obronna					
5.1. Reagowanie w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi. Sposoby przetrwania	Uczeń: – omawia wpływ czynników zewnętrznych na organizm człowieka.	Uczeń: – zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania.	Uczeń: – zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać, np. w sytuacji działań wojennych.	Uczeń: – zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym, – wyjaśnia zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania.	Uczeń: – wymienia jadalne rośliny dziko rosnące w jego okolicy.
5.2. Cyberbezpieczeństwo	Uczeń: – wyjaśnia termin cyberbezpieczeństwo.	Uczeń: – omawia zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa.	Uczeń: – potrafi zgłosić cyberzagrożenie, -wyjaśnia znaczenie cyberzagrożeń w wymiarze cywilnym i potrafi je rozpoznać oraz zna procedury postępowania w przypadku ich wystąpienia.	Uczeń: – wskazuje podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo cyberprzestrzeni.	Uczeń: – omawia stopnie alarmowe CRP, – potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.
5.3. Strzelectwo	Uczeń: – zna zasady bezpiecznego	Uczeń: – wymienia podstawowe elementy	Uczeń: – zna zasady składania i rozkładania broni,	Uczeń: – omawia postawy strzeleckie,	– omawia umiejętności jakie można doskonalić na

	korzystania z broni.	broni. – potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem, na przykład: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych.	– dokonuje podziału broni palnej.	– wyjaśnia akronim BLOS, – wymienia pięć zasad dobrego strzelania.	strzelnicy wirtualnej.
--	----------------------	---	-----------------------------------	---	------------------------

4. Metody sprawdzania osiągnięć ucznia

- **Sprawdzian, test** – obejmują partię materiału z określonego działu. Powinny być zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem. Przed rozpoczęciem sprawdzianu uczniowie powinni znać jego punktację, zgodnie z procentowymi kryteriami. Sprawdzone prace uczniowie powinni otrzymać w ciągu dwóch tygodni.
- **Kartkówka** – obejmuje materiał z trzech ostatnich lekcji, nie jest zapowiadana. Nie powinna trwać dłużej niż 15 minut
- **Odpowiedź ustna** – wypowiedź na pytanie nauczyciela – obejmuje zakres trzech ostatnich lekcji.
- **Zadanie domowe** – każda zadana praca powinna być sprawdzona przez nauczyciela, chociaż nie zawsze musi być oceniona.
- **Projekt na lekcji** – uczniowie mogą otrzymywać oceny za projekt na lekcji.
- **Praca w grupach** – ocenianiu podlega trafność argumentów, wkład w pracę grupy, stopień realizacji zadania, umiejętne wykorzystanie pomocy dydaktycznych.
- **Ćwiczenia, sytuacje symulowane** – ocenianiu podlega prezentowanie umiejętności, w szczególności udzielania pierwszej pomocy, rozwiązywania sytuacji problemowych.
- **Prezentacje multimedialne** – uczniowie mogą przygotowywać prezentacje dotyczące treści nauczania.
- **Zeszyt, zeszyt ćwiczeń** – oceniana jest systematyczność, estetyka oraz zadania domowe.

